

Zaterdag 2 september 1916 – ochtendeditie

Berlijn, 1 september. Officieel. Bij Ieper werd een vijandelijk vliegtuig door afweergeschut neergeschoten.

Men schrijft ons van Belgische zijde:

Voor de heropricting van de Leuvense Bibliotheek is dezer dagen ook een comité gesticht in Rusland. De voorzitter ervan is grootvorst Nikolajewitsj, de ondervoorzitter de heer Karpinsky, lid van de Academie van Wetenschappen, en verder maken er deel van uit de heer Grimon, rector van de Universiteit te St.-Petersburg en andere bekende persoonlijkheden uit de wetenschappelijke wereld.

De grootvorst heeft het voorzitterschap van het comité aanvaard op verzoek van het Franse comité, bestaande uit Bergson, Lamy, Boutroux, Rostand en Duchène.

Vrij België, het weekblad onder leiding van Frans van Cauwelaert en Julius Hoste jr., heeft een jaar bestaan. In het artikel van de beide redacteuren, waarmee het blad deze week opent, zeggen zij, in verband met de verjaring van Vrij België o.m. het volgende:

Wij hebben getoond, dat wij zonder inwendige tweespalt zowel aan de Belgische als aan de Vlaamse zaak onze volste aanhankelijkheid hebben bewaard en betuigd; de behoefte om beider belangen in harmonie te houden, was ons steeds de beste toetssteen of de door ons gekozen oplossing gezond was. Een Belgische staatkunde, welke ons Vlaams leven bedreigt, is immers niet oprecht nationaal en een Vlaamse politiek, welke het Belgische vaderland in gevaar brengt, staat voor het gemoed van ons volk onaannemelijk in strijd met de door ons verdedigde opvattingen.

In het Vlaamse vraagstuk hebben wij ons van den beginne af laten leiden door de volgende bedoelingen: aan de verdenking geen voedsel geven, elke aanval afslaan, het Vlaamse zelfbesef wakker houden en het uitzicht op de toekomst openen. Wij hebben geen nieuwe problemen gesteld, omdat deze nu alleen kunnen dienen om de heilloze verwarring, welke in sommige Vlaamse kringen heerst, ruimer veld te geven. Wij zijn echter soms gedwongen geworden om bij enkele gevallen positie te nemen tegenover vroegere strijdgenoten. Persoonlijke overwegingen hebben daarbij nooit een woord meegesproken, en wanneer betere tijden zullen aanbreken, zal ook blijken, dat wij in het belang der eendracht gemakkelijk elke wrevel opzij kunnen stellen. Maar wij voelen ons verplicht de zuiverheid van onze beginselen boven elke verdenking te houden, willen wij hun kracht ten goede niet vroegtijdig verzwakken en de toekomst niet opofferen.

Zaterdag 2 september 1916 – avondeditie

Belgische kinderen.

Uit Roosendaal meldt men ons:

Hedenmorgen zijn hier via Essen aangekomen 175 Belgische kinderen die in ons land enige tijd rust en verzorging zullen ontvangen door toedoen van het Belgisch-Hollands comité Santé à l'Enfance, te 's Gravenhage. Het plaatselijk steuncomité verschaftte aan de kinderen op het station hier een goed ontbijt. Een gedeelte van hen zal verzorgd worden te Bergen op Zoom, Heerlen en Standdaarbuiten; de overigen worden verder over ons land verspreid.

Havre, 2 september. Schollaert, de voorzitter van de kamer, heeft een telegram ontvangen van de kamerleden Melot en Buysse, waarin ze hun aankomst melden te Rio de Janeiro. Zij moeten daar een dankschrift van het Belgische parlement aan het Braziliaanse parlement aanbieden.

Baron de Broqueville heeft warm gestemde telegrammen met de kabinetten van Rome en Boekarest, naar aanleiding van de oorlogstoestand met Duitsland.

Bissing over België.

De 1^e september 1914 is te Brussel het Duitse gouvernement-generaal ingesteld. Naar aanleiding daarvan vroeg en verkreeg een verslaggever van de Vossische Zeitung een gesprek met gouverneur-generaal von Bissing.

Deze zegde, dat hij in het afgelopen jaar vooruitgang op elk gebied ziet. De aanwezige lichamen voor zelfbestuur werden zoveel mogelijk vrijgelaten. Ook het militaire bewind, door de gouverneurs der zeven bezette provincies uitgevoerd, werkt goed. De Duitse burgerlijke ambtenaren verdienen eveneens lof.

Wat de belastingen betreft is von Bissing er, naar hij zegde, in geslaagd de weg uit de indirecte belastingen voor de directe vrij te maken. Van de allergrootste, zegenrijkste uitwerking noemde hij de verordeningen betreffende de schoolplicht. De verbetering van het onderwijs voor de Vlamingen heeft ook goed gewerkt. Dat nog niet alle Vlamingen het onderwijs hebben dat von Bissing dit "levendige en vooruitstrevende" volk toedenkt, komt door de omstandigheden, die niet zo ineens kunnen veranderd worden. "De opening van de Vlaamse universiteit te Gent heeft bij de verstandige Vlamingen verwachtingen gewekt, die zich stellig ook in latere tijd zullen

verwezenlijken. “Onze wens” voegde von Bissing er aan toe, “is slechts, het Vlaamse volk de nodige nationale versterking en beschavingsverheffing te geven.” Een oude eis der Vlamingen, waarvoor zij zo lang hebben gestreden!

“over de kwesties van het hoger onderwijs in België gedurende de oorlog zal men later zeker nog dikwijls spreken. In geen oorlogvoerend land heeft men de hoorzalen van de universiteiten gesloten, behalve in België. Alle pogingen om de leidende kringen op de weg van verstand en doelmatigheid te brengen mislukten. Men wil niet! Laat de jeugd haar beste jaren verdromen en bega de onlogica, de jongelui die van de gymnasia komen nu reeds in het derde jaar de mogelijkheid te ontnemen, hun studie te voltooien. Het is een slecht patriottisme, dat zich hier openbaart. De geschiedenis zal eens haar vonnis vellen over de mannen, die dat hebben gewild. En men kan nu al zeggen: het werkzame Belgische volk, dat men door die maatregel in zijn ontwikkeling heeft belemmerd, zal eens, wanneer alles weer normaal is geworden, van de verantwoordelijke mannen, die dat hebben bewerkt, rekenschap vragen. Gent komt dus ten gepaste tijde en als vermaner en als aanklager tegelijk.”

Wat de voeding betreft, bestreed von Bissing de bij sommige Duitsers heersende mening, dat er in België geen schaarste is. Dat is maar schijn. De prijzen zijn er veel hoger dan in Duitsland. Er zijn er tienduizenden, die in weken en langer geen vlees gegeten hebben. Het Duitse bestuur moet er voor zorgen, dat de veestapel in stand blijft en dat de arbeiders, vooral de mijnwerkers, er met de voeding beter aan toe zijn dan de werklozen en lieden, die hun plichten als staatsburger niet willen vervullen.”

Naar de laatste overeenkomsten worden de producten van de Belgische grond voor de Belgische bevolking gebruikt. Er gaat niets

van naar Duitsland. Feitelijk is de bevolking in België in tal van artikelen net zo op rantsoen gesteld als in Duitsland.

Verder sprak von Bissing over sociale maatregelen en de belangen van Duitsers.

Aangaande de Gentse hogeschool schrijft De Toekomst:

“In tegenstelling met alle geruchten van andere zijde kunnen wij mededelen, dat men thans reeds van een 25-tal Nederlands sprekende hoogleraren zeker is, waaronder een 7-tal Hollanders, wiens aantal echter binnenkort nog wel zal worden vermeerderd. Men gaat dus kalm zijn gang, alle tegenactie ten spijt. De Gentse universiteit zal in oktober worden geopend.”